

BAČKO HLASJE

VJERSKO-INFORMATIVNI LIST

DIJETE - BLIŽNJI, ISPIT NAŠE KRIŠĆANSKE VJERNOSTI

Iz naših pisama

Dvije velike misli koje su ispunjale proteklu godinu dušu našega vjernika. Bio je to jubilej naše vjernosti Petrovoj apostolskoj Stolicu koji je imao produbiti naš osobni stav prema Isusu Kristu, prema njegovoj Crkvi, s osobitim obzirom na vjernost Petrovom nasljedniku. U tom se je duhu trebala obnoviti naša obitelj i svaka naša župska zajednica, te Crkva u cijelom hrvatskom narodu. Druga misao koja je ispreplitala dušu našega čovjeka bila je međunarodna godina djeteta. O pravima djeteta se je dosta pisalo i govorilo na općem i našem domaćem nivou. Potaknuti tom stvarnošću naši su Biskupi sa ovogodišnjeg jesenjeg zasjedanja poslali svoju pastirsku poslanicu: »Uzvišenost i radost života« o zaštiti nerođene djece. Ako bi ijedna mjesna Crkva imala biti zahvalna našim biskupima za ovu poslanicu onda je to sigurno ova naša Crkva u Bačkoj. Bolna je činjenica da je naša Crkva već više godina u apsolutnom minusu, to jest da se u našoj Crkvi više pokopa nego što se djece krsti odnosno rodi. A o tome se može i svako od nas bez većih poteškoća osvjedočiti, kako se često naše kuće, a osobito salaši, prazne. Tolike nekada cvatuće obitelji pomalo nestaju i krše se kao suhe grane pod udarima jesenjeg vjetrova. Svaki popis pučanstva ustanovljuje da nas je manje. Tako eto dijete postaje kobno pitanje i naše vjernosti Bogu, ali i našega opstanka. Tu se te dvije misli dotiču i spajaju u jednu realnost ovogodišnjeg Božića. Ako se naša vjernost Isusu Kristu ne konkretizira u osobi našega bližnjega, ona samu sebe dovodi u pitanje! Zato ozbiljno prihvaćanje Evandjelja, kao stvarne »riječi života« koja će se sve više ukorjenjivati u svakom pojedinom od nas, u našoj djeci i obiteljima, postaje sve neodgodiviji zahtjev trenutka u kojem živimo. Povjest nam svjedoči, da su toliki narodi nestali sa lica zemlje, kada su zanemarili osnovne zakone života. No isto nam tako povjest jamči, da narodi koji su znali prihvatiti Isusa i njegovu Riječ sa svom ozbiljnošću, da su preživjeli vjekove uzprkos svim nedaćama životnih uvjeta. Još više prve su kršćanske generacije unatoč progonima nadživjele rasap i moralno rasulo velikoga rimskog imperija i baklju života predale u petom i šestom stoljeću mladim poganskim narodima koji su nadolazili. Za te kršćane čitamo u najstarijim spisima, da su djecu poštivali kao »Božju sliku«, kao Isusa samoga; svjesni da su učinili Isusu što su učinili jednom od najmanje njegove braće. Zato su poštovali nerođeni, baš kao i rođeni život. Mislim da

jedina misao koja nas kršćane ovog vremena može spasti od zla koje se širi, u vidu sve većeg nepoštipovanja nerođenog djeteta, jest živa vjera u Božju riječ — Isusovu riječ. Stoga neka nam ovogodišnji Božić pomogne, da u rođenju Božjega sina otkrijemo tajnu našega pobožanstvenjenja i uzdignuća. U njegovu rođenju svi smo mi rođeni kao djeca Božja; samo je potrebno da nas ta svijest što dublje prožme i postane dio naše kršćanske svijesti i još više naše kršćanske prakse. Samo tako ćemo zadovoljavajuće položiti ispit naše kršćanske vjernosti.

DOBROČINITELJI SVOGA LISTA »BAČKO KLASJE«

Veliki dobročinitelji:

1. msgr Pavao Bešlić, Subotica 1.000 din.
2. N. N. Subotica 1.000 din.
3. N. N. Karmelićani-Sombor 1.000 din.

Manji dobročinitelji:

1. Anica Šarčević, Subotica 100 din.
2. Preč. Franjo Vujković, Subotica 100 din.
3. N. N. Subotica 100 din.
4. Preč. Gosp. Grgo Brandeker, Stanišić 200 din.
5. N. N. Subotica 90 din.
6. Pero Đukić, Makarska 100 din.

Ako se naši vjernici budu odrekli vijenca na grob i poslali taj novac kao dar za svoj list »Bačko klasje« također ćemo imena objaviti u ovoj rubrici. Hvala svim ovim i unaprijed budućim dobročiniteljima, koji razumiju probleme i finansijske brige oko ovoga lista.

Uredništvo.

Slika na naslovnoj strani: »Pastir sa badnjakom« u bunjevačkoj narodnoj nošnji — rad prof. A. Ulman iz Vinkovaca. Detalj iz Betlehema crkve Isusova uskrsnuća u Subotici.

Poštovani Uredniče!

Čula sam u nedjelju da je naš velečasni navjestio sakupljanje za Doroslovo. Drago mi je što se ta lijepa crkva Majke Božje uređuje, ali sam htjela pitati pa ne znam koga, zato se obraćam vama, kad će doći vrijeme da se štogod sagradi na Bunariću. Tu se svake godine skupi silan svijet i nikako se ne vidi u čega se taj novac uloži. Svake godine dočekujemo velike goste — biskupe, a tako nam siromašno izgleda naše proštenište. Žao mi je, a znam da i drugi tako govore, što se tako malo polaže na Bunarić, Zašto je to tako? Molim vas odgovorite nam. Vaša redovna čitateljica Marija K.

Uredništvo Bačkog klasja nema uvid u planove i troškove prošteništa Bunarić. Ono je povjereno brizi župe Aleksandrovo. Vjerujem da će ovo vaše pismo doći i do njih pa će nam možda nešto javiti, a mi ćemo vam to prenijeti sa zadovoljstvom.

Uredništvo,

SVOJ ZAJEDNICI BOŽJE
JEGA NARODA NA ČELU
SA BISKUPOM I PREZBITERIJEM
TE BOGU POSVEĆENIM
DJEVICAMA,
SVOJ BRAĆI DRUGIH KRŠĆANSKIH
ZAJEDNICA,
KAO I SVIM LJUDIMA
DOBRE VOLJE, ŽELIMO
VEDRE I NADE PUNE BOŽIĆNE
BLAGDANE I USPJEŠNU
NOVU GODINU.

UREDNIŠTVO

Riječi tvoje Gospodine, duh i život

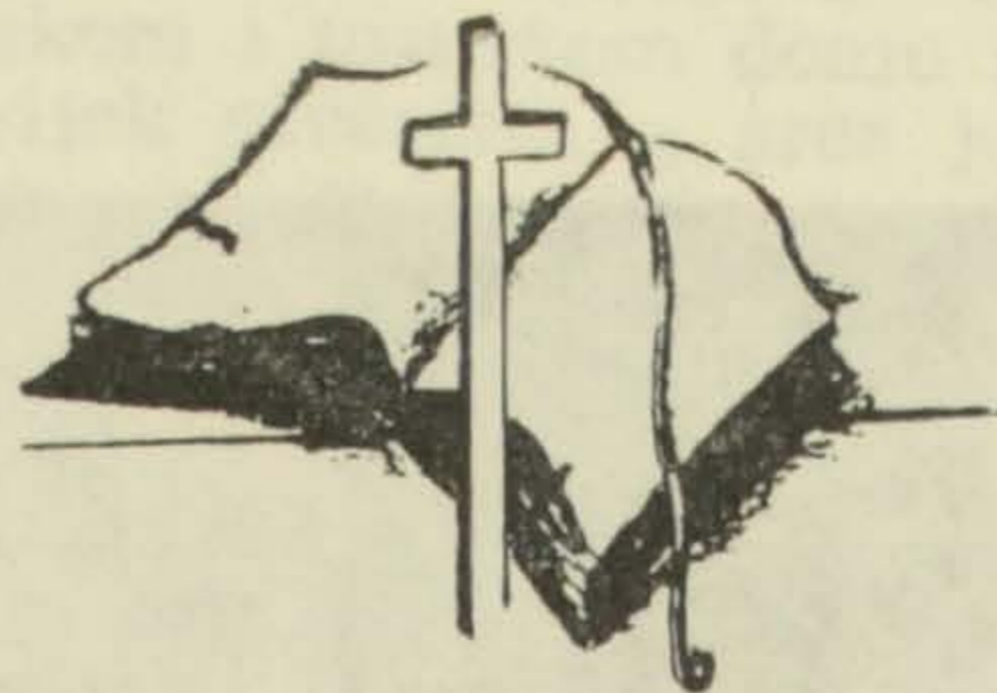
BOŽIĆ - blagdan našeg pobožanstvenjenja

Kako ove godine proživjeti, radosno otajstvo Božića? Kako osjetiti svu snagu i domet događaja koji je i danas jednako sudbonosan za čovjeka pojedina i za cijeli ljudski rod, baš kao i one prve noći u Betlehemu? Možda se još sa većim ushitom srca postavlja pitanje kako poruku ove radosne stvarnosti posadašnjiti — učiniti je prisutnom i djelotvornom za mene, sada?

U ovoj kalendarskoj godini, koja je sa jedne strane u cijeloj Crkvi među Hrvatima obilježena željom da se vrati na izvore, da se obnovi iskonski u vjeri svojih otaca. Sva su naša nastojanja išla da što stvarnije obnovimo svoju vjernost prema Bogu, Isusu Kristu, njegovoj Crkvi s osobitim naglaskom obnove vjernosti Petrovu nasljedniku. To dosljedno znači i u proživljavanju ovog najsretnijeg misterija naše vjere utjelovljenja ili bolje učovječenja Boga trebamo također ići što dublje k vrelu. Sa druge strane etar je prepun vijesti, poruka, deklaracija, odluka, uglavnom velikih riječi o pravima djeteta, slaveći međunarodnu »godinu djeteta«. Zato će drugo odredište okvira našeg razmišljanja biti upravo ova stvarnost. Dakle, kako proslavu rođenja Božjega Sina uklopiti i proživjeti u ovim uvjetima?

Krist se trajno utjelovljuje i rađa

Iako je stvarnost djevičanskog rođenja Božjeg sina jedinstven i neponoviv čin Božje ljubavi prema čovjeku, ipak taj čin ima svoju trajnu vrijednost. Taj čin traje i trajat će do konca vremena. Tako Crkva sva ushićena nad ovom stvarnošću kliče: »U njemu nam danas zablista otajstvena razmjena spasenja: kad tvoja Riječ uze k sebi našu krhku narav, ljudska je smrtnost u Kristu zauvijek počašćena, a mi uzdignuti u vječno zajedništvo s tobom.« (III božićno predslavlje) Ovaj nam tekst daje naslutiti upravo tu stvarnost. Isus jednom utjelovljen, želi produžiti to svoje »utjelovljenje« u tolikima koji će biti u stanju »povjerovati u njegovo ime« i zato biti rođeni »od Boga« (Iv. 1.) Ali čini se da će on u svojoj maštovitoj ljubavi ići dalje. U tolikim će se evanđeoskim odlomcima sam poistovjetiti sa svojim učenicima; »Tko vas prima, mene prima; a tko mene prima, prima onoga koji me je poslao«

(Mt, 10.40) ili kod Luke: »Tko vas sluša mene sluša. Tko vas prezire mene prezire. Tko prezire mene prezire onoga koji me je poslao« (Lk, 10.16) Na poseban način sebe poistovjećuje sa malenima: »Tko primi radi mene jedno od ovakvih malenih, mene prima« (Mk, 9.3) a na drugom mjestu čitamo nastavak ove misli: »Tko napoji samo čašom hladne vode jer je moj učenik, zaista vam kažem, sigurno mu neće propasti plaća« (Mt, 10.42) i opet kod Luke »tko primi dijete u moje ime, mene prima« (Lk, 9.46) a onda kad u Djelima čitamo kod Pavlova obraćanje: »ON (Savao) pada na zemlju i ču glas koji mu reče: Savle, Savle, zašto me progoniš?« Tko si ti Gospodine? upita Savao. »Ja sam — onaj će na to — Isus koga ti progoniš.« (Dj, 9.4-5) Da konačno poistovjeti sebe sa svakim čovjekom, kada u svom proglašenju o posljednjem sudu rekne: »Zaista, kažem vam, meni ste učinili koliko ste učinili jednom od ove moje najmanje braće.« (Mt, 25.40) Iz svih ovih tekstova se vidi, da ovo Isusovo poistovjećivanje sebe sa svojim učenicima, malenima i konačno sa svim ljudima i nije ništa drugo do njegove stalne »učovječenje« kako to lijepo govori istočna liturgija.

Kako prepoznati Isusa u bratu?

Izvan su sumnje ove Isusove tvrdnje i njegovi stavovi. Mislim da nam baš ovogodišnji Božić mora pomoći, da otkrijemo tu tako skrovitu prisutnost, kako bi proza naše svakidašnjice imala u sebi više božićne idile i s njome radosti. Zato je prije svega potrebno ispitati naše stavove. Budući da smo u »godini djeteta« počnimo od malenih. Smijemo li pogledati u oči istinu koja iz gornjeg Isusova naučavanja slijedi? Znači; primiti dijete jednako je primiti Isusa! Uskratiti dijete za život znači onemogućiti Isusa, da bi živio, djelovao, ljubio i bio prisutan u jednom ljudskom biću. To je korijen ovoga problema! Dijete ima netuđivo pravo da postane dijete Božje i da tako živi. Kada mu to pravo uskraćujemo, onda prikraćujemo Isusa, koji bi po svojoj riječi, po sakramentima, a nadasve po ljubavi htio biti prisutan po jednom novom ljudskom biću u suvremenom čovječanstvu. Kad god dijete uskraćujemo u bilo čemu, to zapravo Isusa u njemu, uskraćujemo. Kakova revolucija ljubavi? A ta je počela prve Badnje noći! Ako želimo da ovaj Božić ne bude samo nekakav spomendan minula događaja, nego ako se želimo, uistinu obnoviti u vjeri svojih otaca u ovoj godini obnove naše vjernosti Isusu Kristu, onda pokušajmo zaživjeti upravo tu realnost Isusove prisutnosti u bratu s osobitim naglaskom na dijete. Znači treba mijenjati stav prema djetetu, prema bližnjemu općenito. Vidjeti u njima Isusa. I što je još daleko važnije činiti sve sa sviješću, da smo Isusu učinili sve ono što činimo bližnjem. Koliko je obraćenje potrebno i to ne samo jedno, nego svaki dan. To je daleko od našeg sebičnjakog gledanja na svijet i sebe samoga. Nisam više centar svemira -ja- nego »bližnji« to jest Isus u njemu. I to ovi moji najbliži, djeca, roditelji, braća, drugovi sa radnog mjesta, susjedi, jednom riječju svi ljudi. To je Isusova revolucija! A kada se ona provede u djelo onda na djelu imamo jednu Majku Tereziju, ovogodišnju dobitnicu Nobelove nagrade, Ivana Pavla II. i tolike druge. A koliko je čovječanstvo sa njima bogatije i što bi bez njih ono bilo? A što više bude takovih srdaca to će budućnost čovjeka biti sve svjetlija, a to je perspektiva onog prvog Božića! Ako, dakle želimo osjetiti svu snagu ovog blagdana onda kušajmo umom, srcem i životom otkrili ovu stvarnost Isusove prisutnosti u svakom bratu čovjeku i tada sreći vašoj neće biti kraja. Naš će Božić trajati 365 dana u godini.

Ovog božića s kim ćeš diliti jabuku

Božić je blagdan obiteljskog zajedništva i skoro je nezamislivo slaviti ga sâm. Bio bi to dvostruki propust: okoline koja je to dopustila i dotičnog člana ljudske zajednice. Jer Izaija kad najavljuje Mesiju kaže: »Čuj glas ti podižu stražari, zajedno se raduju...« i malo dalje opet: »Kličite, zajedno se radujte...« (Iz 52- 8-9).

Zar se Krist stvarno morao tako roditi da mu trebaju Marija, Josip, pastiri, mudraci...? Ostaje da je preko njih želio obnoviti ono prirodno dobro, najosnovnije zajedništvo — o b i t e l j. Baš kao što će uzeti apostole da po njima formira zajedništvo vjere. Zato je Krist napustio nebo, z a j e d n i š t v o Oca i Sina i Duha svetoga, anđela i svetih, da pomogne čovjeku nešto slično ostvariti na zemlji. To su anđeli najavili pjesmom: »Slava Bogu na visini, a mir ljudima...« Nije to mir u smislu rata, nego napor da se ljepše i bolje živi zajedno.

Zato je htio Isus zemaljskog »oca«, majku, hoće imati pastire, mudrace sa istoka kraj sebe ... Nitko mu ne smeta. I Heroda bi primio da je bio dobronameran Tako je Isusovu nakanu shvatila i prva kršć. zajednica- Sv. Luka piše u Djelima Ap. za njih: »Bijahu postojani u nauku apostolskom, u zajedništvu ... bijahu združeni, i sve bijaše zajedničko...« Dj, ap, 2, 42-47 (Tako su mogli moliti »Oče, naš«)

Kad plače nad Jeruzalemom, onda govori, da će zato biti razoren, jer je odbio tu ponudu da ih sakupi u zajedništvo: »Koliko puta htjedoh skupiti djecu tvoju kao kvočka piliće pod krila... (»Lk.13, 14) »Niste htjeli.« Tu se vidi želja za zajedništvom kao najvišim ciljem Kristovim u Jeruzalemu. To je slično i u obiteljima. Puni čar i nadahnutost Badnje večeri daje baš objedinjenost obitelji. Zajedničko kićenje božićne grane, spremanje stola, pravljenje betlehema i najzad zajednička večera popraćena molitvom i pjesmom.

Priprema se to veče već dva tjedna ranije kad su oči djece uperene na majku koja čini važnu i prevažnu ulogu u zajedništvu obitelji: To su M a t e r i c e. Druge nedjelje je istaknut otac, kao nosilac tereta jedne obitelji koji doprinosi sreći i sigurnosti ob. zajednice. To su O c e! Treba li se čuditi da djeca rado idu čestitati Materice i Oce ne samo svojim majkama nego i susjednim ženama i tetkama i ujnama... kad su prvo duboko

MOJA MAJKA MOLI

**Kad uveče legnem,
slušam kako dan umire.**

Slušam...!

Moja majka moli...!

Riječi molitve tiho šumore

u ovoj sobi,

a ja dalje slušam

i onog trena osjećam se

uzvišeno,

a soba dalje šumori molitvom

za sve one grešne duše

što svijetom lutaju.

A ja, ja sanjam tiho,

jer znam

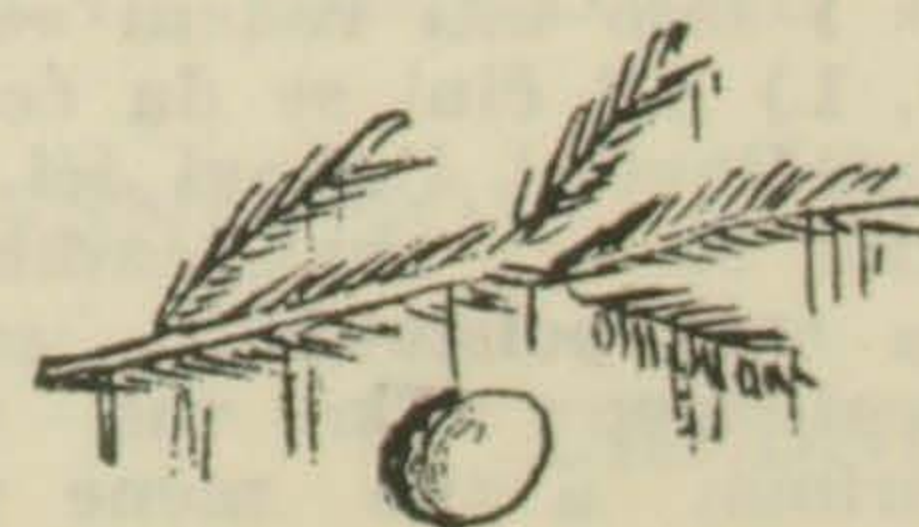
da moja majka moli

za mene...!

doživjela u svojoj obitelji zajedništvo ljubavi. Možemo im zavidjeti na tolikoj sreći koja im se žarila iz očiju. Gdje je to od onih vapaja djece koja su baštinila ruševinu svoje obitelji?! Neki župnici prakticiraju, da djeca pišu pisma malom Isusu za Božić. »Isuse, daj da se tata vrati...! Isuse daj da se tata i mama pomire! Isuse, daj da se tata i mama ne svađaju! Isuse, daj da tata ne tuče mamu...«, jako su često molbe nevine djece svojem Prijatelju Isusu! Majka Terezija, naša zemljakinja i dobitnica Nobelove nagrade ove godine, koja je cijeli svoj život posvetila stvaranju i jedinstva među najodbačenijima, rekla je: »Ljubav počinje kod kuće. Djeco, dajte veseli osmijeh svojoj braći i sestrama, da svi zajedno budemo kod Isusa zauvijek sretni. Ako molimo, Isus će uvijek biti sa nama. U našim obiteljima-gdje su naši stariji? Imamo li mi djece koja će njih voljeti? Imamo li vremena za njih? Imamo li osmijeh za njih? Ljudi danas mnogo trpe jer ih nitko ne ljubi, nitko ih ne pozna.«

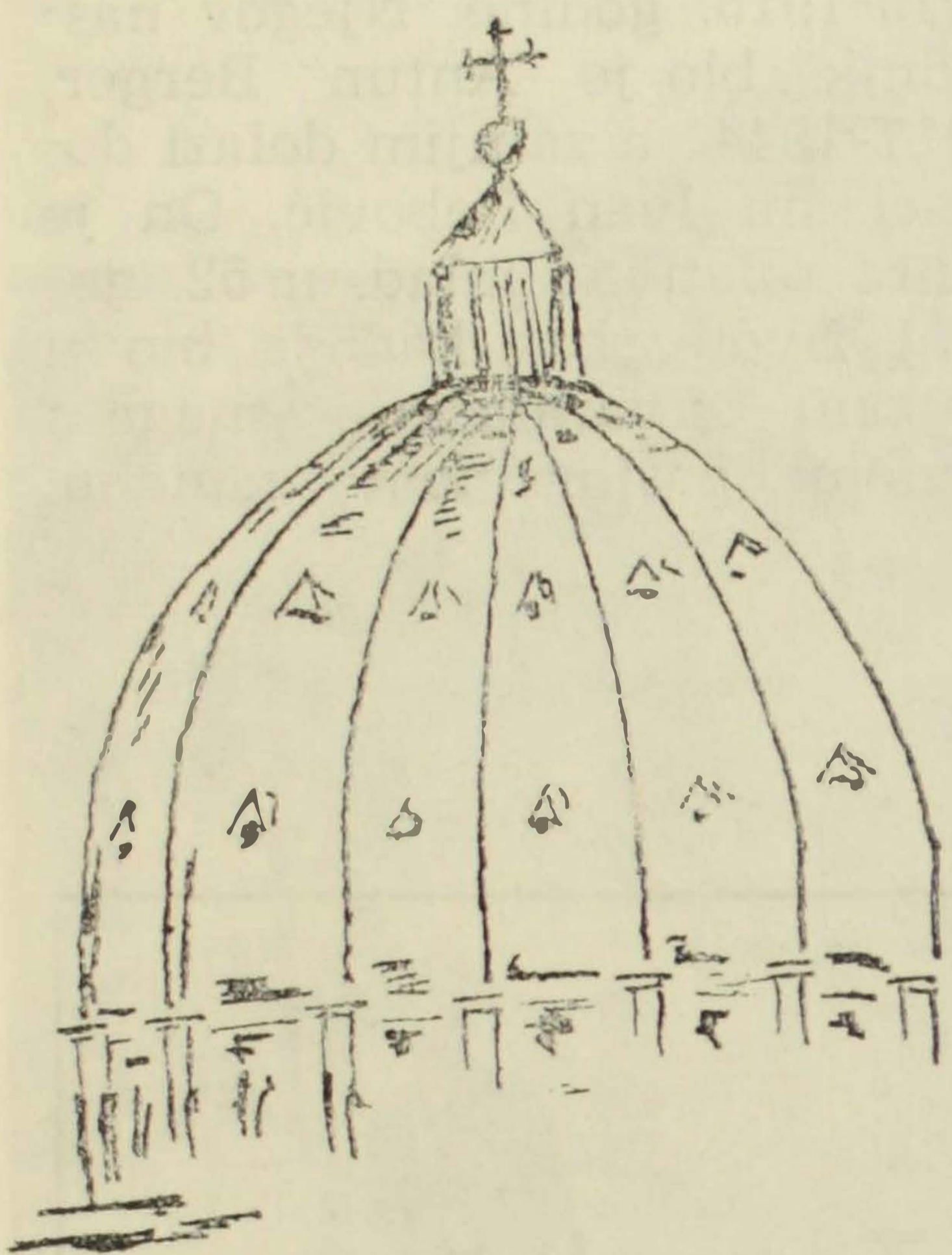
Osamljenost je uvijek negativna suprotnost Božiću-Kristu. Božić je poziv svakom čovjeku dobre volje da se **krene prema Bogu** u čovjeku. Iz te perspektive **dijeljenje jabuke** sa svim ukućanima na Badnje veče ima preveliku poruku i trebali bismo je jesti tako da bismo je podjelili sa svakim čovjekom na svijetu. To je Kristova ljubav koja je na Božić pošla svijetom, želeći prožeti svaki skup na zemlji nebeskim idealima. Tvrd je to orah za nas, ali kad ga zasladimo medom Božića, sa slašću se pojede.

Božić nije parola, još je manje običaj koji se slavi zato da se slavi. Krist nije nikad gotov sa svojim zadatkom. Njegovo rođenje je tek onda postiglo svoju svrhu ako se rodio u meni kroz mene na novost života. Zapravo je najvažnije slavlje Božića onda kada sam se ja uspio roditi za savršenijeg čovjeka po Kristu.

S papom Ivanom Pavlom II

„Moram živjeti da bi putovao i putovati da bih živio“

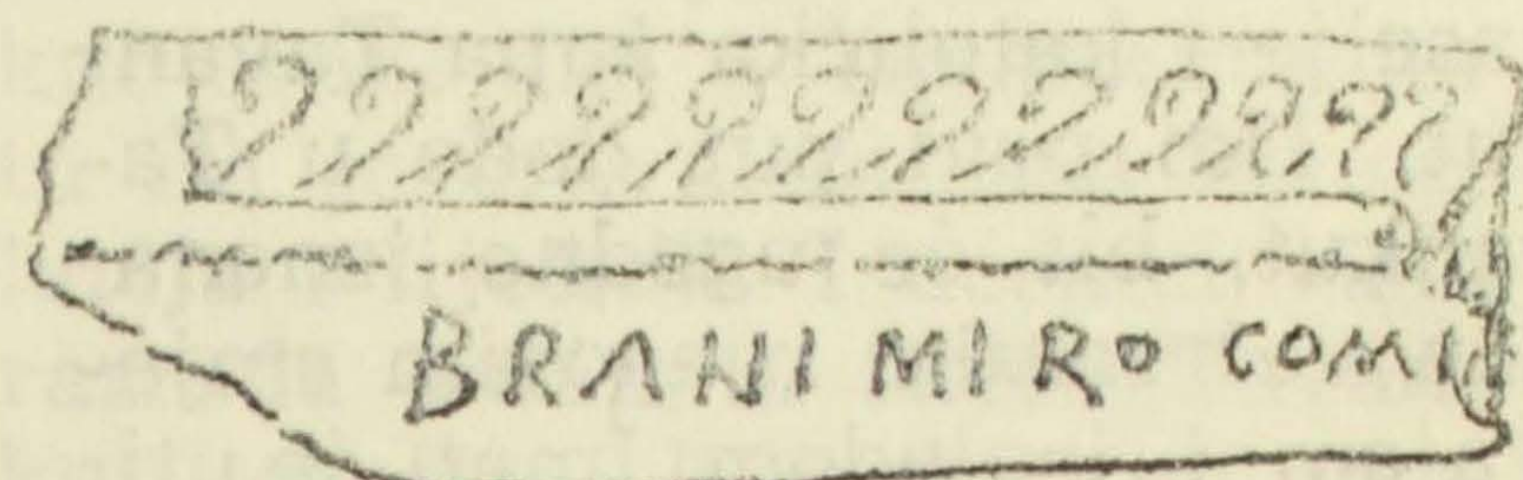
Ovim je riječima papa Ivan Pavao II. završio svoj podnevni razgovor sa vjernicima na trgu sv. Petra u nedjelju 2. prosinca ove godine. Crkva je uistinu kao onaj evanđeoski domaćin koji iz svoga blaga iznosi staro i novo, imajući uvijek intuicije za potrebu toga povjesnoga trenutka. Ivan Pavao II. kao da je ponovno otkrio Isusovu zapovjed: »Idite i naučavajte sve narode« Mt. 28,16. Baš kao da mu ova misao neda mira i zato poduzima tolika putovanja. Kako bi sa jedne strane utvrđivao braću u vjeri, a sa druge strane hodočastio u »veličanstveni hram Božjega naroda«. To je susret vjere Božjega puka, koju papa želi utvrditi i susret vjere papine da je u Božjem narodu prisutan na otajstveni način sam Gospodin Isus. Svjetsko novinstvo često puta traži razloge pojedinim papinim putovanjima, no nema drugih razloga u srcu Ivana Pavla nego da učvršćuje u vjeri sve slojeve Božjeg naroda i sve ljude dobre volje, makar kojoj oni grupi ljudi pripadali. On mladima govori, kako se bez evanđeoskih ideala neda graditi jedan humaniji svijet. U Ujedinjenim narodima svjedoči, da bez poštivanja najosnovnijih ljudskih prava, nema istinskog mira i napretka čovječanstva. On po svojim apostolskim cestama naviješta tu vjeru u njezinim najrazličitijim oblicima. Negdje je ona riječ utjehe, kao npr američkim Ukrajinčima, negdje pak ozbiljna opomena, kao govor u Chicagu u Grand parku, negdje pak oslonac na kojem se gradi most prema braći drugih

vjerskih zajednica. Tako je eto prošao ove jeseni Irsku i Sjedinjene Države Amerike.

Iako je na putu, ali njegova pastirska ljubav bdije. U njegovu očinskom i bratskom domu su vrata uvijek otvorena, a srce još više. Večera sa talijanskim predsjednikom Pertinijem. Svečano prima našu braću Slovence. Prima ih kao »predstavnik naroda vrijednog svakog poštovanja«, ali ih hrabro potiče, da ozbiljno prihvaćaju vjeru u sadašnjosti, kako bi je mogli prenijeti generacijama koje nadolaze. Na koncu ih je stavio pod zaštitu presv. Djevice »Kraljice Slovenaca«. Njegovo očinsko srce misli i na daleku Kinu i želi uspostaviti kontakte s njom. Istovremeno izdaje apostolsku pobudnicu o katehiziranju, dokumenat od velikog značenja za daljnje prenošenje vjere naraštajima koji nadolaze. Sa velikom skrbi misli o Crkvi među Slovacima i Česima. U trenutku kada su neki počeli prigovarati da sve sam želi rješavati u Crkvi, saziva izvanredni konzistorij cijeloga kardinalskog zbora. Sa ovim svojim najužim suradnicima pretresa probleme unutrašnjeg uređenja centralnih ustanova Vatikana, o pitanjima odnosa prema kulturi i o vatikanskim finansijama. Sa velikom svečanošću posvećuje filadelfijskog ukrajinskog metropolitu.

A onda dolazi njegov brzi kratki posjet Turskoj ili bolje kako sam reče; »bratu Andriji« - carigradskom patrijarhu Dimitriosu I. Posjet koji će imati dalekosežne posljedice na ekonomskom polju. Susreti i razgovori, prisustvo na liturgiji, govori snažnog svjedočkog karaktera i nadašve ozračje ljubavi i povjerenja, obilježili su ovaj susret dvojice apostolskih nasljednika. A kao prvi plod ovog susreta imamo teološku mješovitu katoličko-pravoslavnu komisiju, koja treba maknuti teološke zapreke na putu do punoga jedinstva. U toj su komisiji sa katoličke strane, iz naše domaće Crkve, biskup banjalučki Alfred Pichler, a sa pravoslavne strane episkop šumadijski Sava i teolog Rakić. Kao kruna tog trodnevnog boravka u Turskoj bilo je hodočašće Ivana Pavla II. u Efez u staro Gospino svetište, da tamo Majci kršćanskog Istoka i Zapada, Majci Jedinstva povjeri cijelu stvar jedinstva u živoj vjeri svojoj osobnoj i u vjeri cijele Crkve. Tako eto Ivan Pavao II. ispunja svoju službu učvršćivanja braće u vjeri po čitavom krugu zemaljskom. Pomozimo mu svojom vjerom, ljubavlju i molitvama.

Z. K.

Kardinal Šeper proslavio srebrni jubilej svoje biskupske službe

Ove godine se je napunilo 25 godina biskupskog služenja kardinala Franje Šepera, najprije kao biskupa Crkve Božije koja je u Zagrebu, a onda već više od deset godina u službi sveopće Crkve, prefekt rimske Kongregacije za nauk vjere. Želimo mu da još dugo vremena svim silama i svom ljubavlju služi na izgradnju Crkve Božje, koja je Tijelo Kristovo.

Jeste li već nabavili zavjetni križ-raspelo za Vašu kuću?

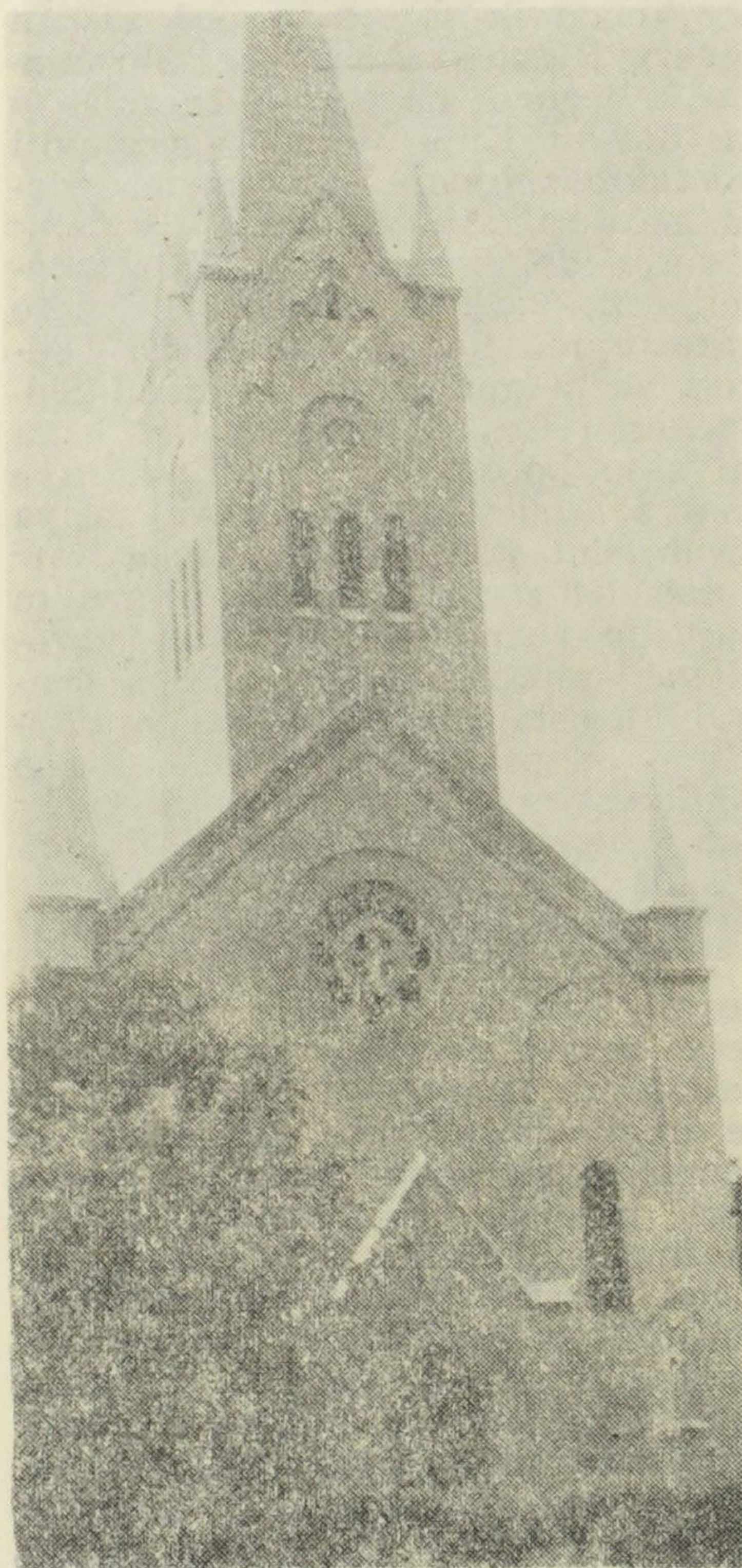
„Selo milo, na pi

Tavankut

Zapadno od Subotice uz samu mađarsku granicu, u dužini od petnaestak kilometara, nalazi se naselje i katolička župa Tavankut. Tko prvi put dođe u Tavankut, bit će ugodno iznenađen već samim njegovim smještajem i izgledom. Imat će utisak kao da je došao u neko ljetovališno klimatsko mjesto. Uz granični pojas pružaju se stare zelene šume, pa opet na pijesku vijavcu stari i novi vinogradi i plodni voćnjaci, a u južnom dijelu su plodne oranice. Duboki dolovi poprijeko presjecaju naselje, pa krivudajući optaču nekoliko greda i na jednoj od njih nalazi se i stari Tavankut. Stariji ženski svijet još rado oblači staru bunjevačku nošnju, i kao ni u jednom drugom našem naselju, čuje se samo naša lipa ikavica i katolički pozdrav »Fajljen Isus«. Gusto naseljeni na pijesku koji je slabo rađao, a s brojnom djecom, Tavankučani su uvijek bili plodno tlo za prihvatanje novih socijalnih pokreta, koji su obećavali više pravde i veći komad kruha. O tome svjedoči i spomenik »Nemirna ravnica«, na kojem su ispisana imena 76 Tavankučana palih za slobodu. Poslije rata kao agrarni interesenti su se naselili u Bajmok, Žednik i Bikovo.

Odakle ime Tavankut, ne zna se. Jedno je sigurno da je slavenskog porijekla. Pokojni biskup Budanović je govorio da ime Tavankut dolazi od »tavan-kut«, kao da se time htjelo ukazati na mjesto opkoljeno močvarama i šumama, koje je teško pronaći i još teže do nje doći. O pisanim dokumentima govori historičar Iványi. Kada su Turci 1439. osvojili Smederevo i zaprijetili vlaškim gradovima s druge strane Dunava, vlaški vojvode zatražiše pomoć od austrijskog cara, koji im dade u »posjed gradove Halaš, Madaraš i Tavankut«. Kasnije 1504. opet bilježi Iványi predao je Ivan Korvin »grad Suboticu i naselja Madaraš, Ta-

vankut« i druga mjesta Mirku Töröku. U gradskom muzeju u Subotici čuva se zemljovidna karta iz turskog vremena, iz godine 1664. na kojoj je označen i Tavankut. I danas u narodu živi sjećanje da se stari Tavankut nalazio na današnjoj Rudićevoj gredi, gdje se i sada nalazi jedan drveni križ. Prije nekoliko godina, radnici Gradskog muzeja u Subotici vršili su iskopavanja na pomenutoj Rudićevoj gredi. Pronađeno je staro groblje.

Župa Tavankut

Danas Tavankut sa svojih šest hiljada katolika Bunjevac-Hrvata ima lijepu i veliku crkvu u romanskom stilu, sa tornjem visokim 60 metara, koji se vidi iz svakog kraja Tavankuta. Crkvu je sagradio grad Subotica 1910. godine. Naime, kako se narod množio, pastoralne potrebe su zahtjevale da i sala-

šanska naselja dobiju crkvu. Dotle su morali ići u crkvu čak u Suboticu ili Kumbaju. Prvi župnik bio je Grgo Romić, 1910-1915. godine. Njegov nasljednik bio je Antun Berger, 1917-1944., a za njim dolazi domaći sin Ivan Lebović. On je umro relativno mlad, u 52. godini života, baš kad je bio u naponu stvaralačkih snaga i punom pastoralnom zamahu.

Tavankute selo milo

Tavankute selo milo,
Na pisku si gnijezdo svilo,
Grobla čuvaš ti prastara
Pra-slavena i Avara.

Kralj Alberta pismo tvrdi
Da si grad bio tvrdi
Srid stolića petnaestoga,
Al, te zgazi turska noga.

Iznova te ljudi grade,
Imaš voćke, vinograde,
Šume, njive, trave
Kraj Krivaje vode plave.

U proliću sav u cvieću,
A u jesen pun si roda
Litnji znoj te k zimi vodi,
A blagdani — rasonodi.

Na mladima svit ostaje
To istina prastara je.
Vikovima bilo tako —
Sad nastade naopako.

U vrmena ova nova
Roj kéeri ti i sinova
Leti širom cilim svitom
Za zaradom i profitom.

Tavankute selo milo,
Jel' ti srcu teško bilo
Što te mladi napuštaju,
Na starcima ostavljaju?!

Ivan Prčić

sku si gnjizdo svilo“

Sestarska kuća

Sada župom upravlja vlč. Antun Gabrić. 1953. godine u župu dolaze časne sestre dominikanke. One preuzimaju službu orguljašice, katehistice i sakristanke. Imaju svoju lijepu novu kuću, svog popularnog »fiću« i potpuno su se uklopile u život tavankutske Crkve. One su desna ruka župniku i bez njih bi se pastoralni život u župi jedva mogao zamisliti.

Vjerski život župe još odolijeva mnogim iskušenjima modernog vremena. Godišnje ima 70-100 krštenja, sedamdesetak sahrana i oko 20 vjenčanja. Svake godine prima prvu pričest 60-70 djece, a svake treće godine krizma se oko 150 dječaka i djevojčica. Zbog rastrkanosti naselja i udaljenosti od crkve, vjeronauk se održava redovno ali s manje ili više uspjeha. Pošto su stanovnici Tavankuta većinom poljoprivrednici, a bave se proizvodnjom

povrća i voća, mnogi nedjeljom odlaze na pijace. To i velika rastrkanost i udaljenost od crkve uzrok su da nedjeljni posjet sv. Misi nije uvijek zadovoljavajući. Ali na velike blagdane i na proštenjima Tavankučani pokazuju svoju ljubav za crkvu kad se skupe u velikom broju. Čuvena su tavankutska proštenja Srca Isusova, sv. Ane, a zatim na Ljutovu i Čikeriji.

L j u t o v o

Stari svijet ga naziva Mirgeš, jer mu je to od starine. Mađari su ga prekrstili u »Mérgeš«. Za stare Jugoslavije je to doslovno prevedeno Ljutovo a narod je to i prihvatio, tim prije što im nije bilo strano, jer je u Ljutovu bila porodica sa nadimkom »Ljutini«.

Ljutovo je geografski odjeljeno od Tavankuta - centar, ali je vlakom i novim asfaltnim putem odlično povezano s Tavankutom pa su Ljutovčani tako rekuć svaki dan u Tavankutu jer tu im je crkva, mjesna kancelarija i liječnik. I učenici viših razreda dolaze u školu Tavankut centar. Put Ljutovo-Subotica nikako da se izgradi, pa i radnici svakodnevno moraju zaobilaznim putem preko Tavankuta putovati u Suboticu. I Ljutovo ima svoje proštenje, U sredini naselja, na prostornoj ledini nalazi se Pejićev križ. Svake godine, u nedelju iza blaždana Uzvišenja sv. Križa, tu se održava Sveta Misa i propovjed uz prisustvo vjernika i domaćih gostiju.

Č i k e r i j a

Čikerija, iako je najmanja po broju stanovnika i nekako smještena u budžaku uz mađarsku granicu, ipak ima najviše prirodnih ljepota. Tu su prekrasne borove i bagremove šume, pijesak na kome su zasađeni vinogradi i voćnjaci, i veoma dobar i gostoljubiv svijet. Nije čudo što ovdje sve više niču vikendice za ljude koji su željni odmora i tišine. Na jednom šumskom proplanaku nalazi se stari kameni križ, na kojem piše da ga je podigao »čekerijanski narod« i to ravno prije 111 godina. Križ je i sada u dobrom stanju, ograđen je željeznom ogradom i sigurno spada među najstarije križeve u subotičkom ataru. Koncem svibnja, kad procvjetaju bagremi, tu kraj križa, u ovom prirodnom Božjem hramu, u mirisu bagremova cveta održava se i čikerijansko proštenje. U jednoj tako izuzetnoj atmosferi, baš kao što pjeva pjesnik I. Mažuranić: »Crkva mu divno podnebesje, oltar časni šuma i planina!«, svećenik okupljenom Božjem narodu služi svetu Misu i propovjeda riječ Božju. Jedinствен i nepovnljiv doživljaj!

(nastavak na str. 8)

KARITATIVNA DJELATNOST PO NAŠIM ŽUPAMA

Jedan od bitnih oznaka života i djelovanja Crkve od samih njezinih početaka je djelotvorna ljubav koja se manifestira prema Isusu koji trpi u tolikim svojim udovima. Uopće se ne može govoriti o vjerskom životu u jednoj kršćanskoj zajednici, gdje življenje Božje riječi i sakramentalni život ne probija u djelotvornu ljubav prema svoj braći koja trpe bilo na duši, bilo na tijelu. A tih ćemo, prema riječi Isusovoj, imati vazda sa sobom.

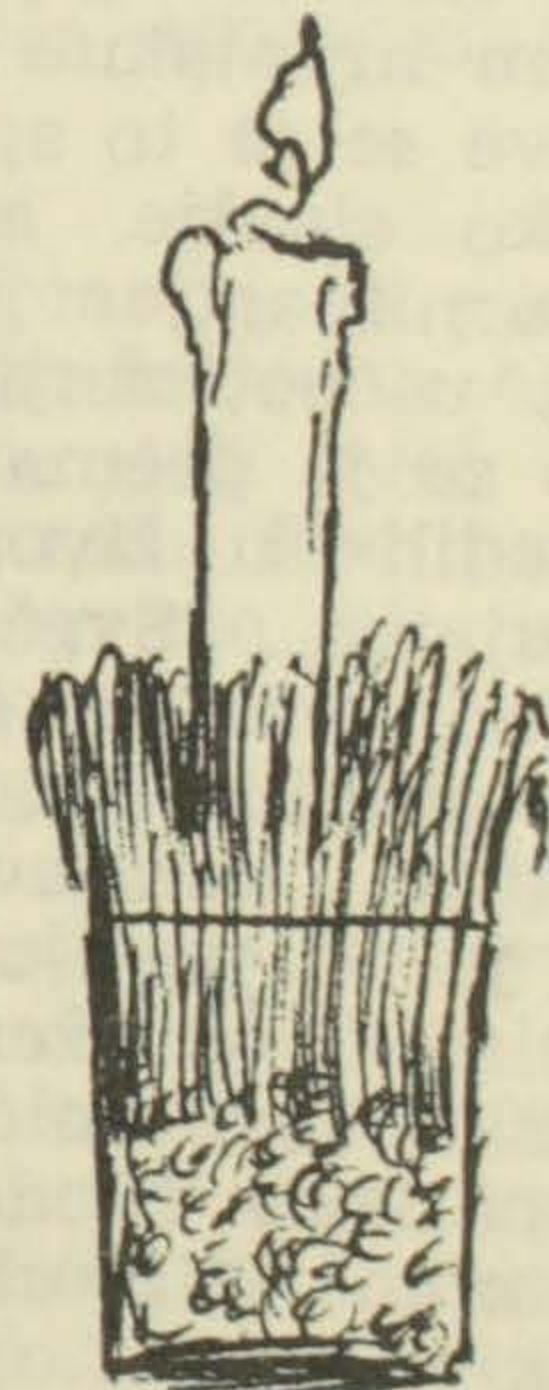
Tako već niz godina u mnogim našim župama organiziraju različite akcije u korist braće koja trpe. Negdje su to korizmena odricanja u korist potreba braće, negdje su to posjeti starim i nemoćnim po kućama da bi im se donijela riječ utjeha i ohrabrenja, a i pomoć onima koji je trebaju. Negdje su to svečana bogoslužjenja za stare i bolesne sa malom zakuskom, gozdom ljubavi. U većini župa se misli i na našu braću koja ne pripadaju našim župskim zajednicama, a koja su potrebna naše pomoći. Osim redovitih dobrotvornih akcija, organiziranih u našoj domovinskoj Crkvi, djeluje Caritas naše Biskupske konferencije sa sjedištem u Zagrebu, te međunarodni fond »Gladno dijete« za pomoć djeci koja trpe, te akcija pomoći našim velikim karitativnim radnicima Majci Tereziji i o. Anti Gabriću pod nazivom »Suradnici Majke Terezije i o. Ante Gabrića«.

Osim ovih akcija, naša Crkva se na poseban način specijalizirala za pomoć divnom karitativnom apostolatu s. Otilije Kremer, koja već skoro deset godina djeluje po zabitim selima na padinama Skopske

Crne Gore, među tamošnjim siromašnim stanovništvom, bez razlike na njihovu vjersku ili nacionalnu pripadnost. Pisac ovih redaka je imao sreću da je prije devetnaest godina prisustvovao osnutku kuće ss. Kćeri Božje ljubavi u Binču na Kosovu, mjestu gdje je ublažena mnoga bol, obrisana tolika suza, spašeno toliko života, gdje je Isusova milosrdna ljubav udarila šator među Albancima katoličke i muslimanske vjeroispovesti, među Makedoncima i Srbima pravoslavcima i muslimanima Turcima i Romima. Od toga vremena nisu prestajali stizati iz Bačke paketi na poštu Vitina Kosovska i bale robe i ostalog materijala na željezničku stanicu Uroševac. A kada su sestre otišle još više u planine u selo Dunav, onda su darovi naše djelotvorne ljubavi potekli i tamo. Sabirali su vjerničke ruke odjevne predmete, a tih trebaju dosta, lijekove koje trebaju možda više od svega, jer sestre pužaju svakovrsne medicinske usluge tim ljudima do kojih medicinska pomoć na drugi način još nije mogla stići. Kada je godina podbacila i bila sušna, kada škrtta kosovska žutica nije pružila ni ono malo plodova što inače daje, onda ljubav otvori srca naših vjernika, tako naprimjer prošle godine samo župa Selenča je poslala jedan vagon kukuruza, krumpira, graha i odjevnih predmeta. U manjim količinama šalju mnoge naše župe.

Želja nam je da se ova akcija nastavi i možda još pojača. U mnogim centrima i župama ta akcija je zapravo u stalnom toku, a ondje gdje to nije slučaj, dobro bi bilo kada bi inicijativa prošla od čitatelja. Bilo da sami šaljete direktno

na adresu: s. OTILIJA KRAMER - DUNAV 38254 ŽEGRA ili SESTRE »KĆERI BOŽJE LJUBAVI« - BINAČ - 38257 VITINA (KOSOVSKA) — KOSOVO. A bilo bi još bolje kada bi se sav taj materijal sabrao u župnom stanu i odatle poslao na spomenute adrese., Razumije se ne tako da se taj materijal donese na župu i ostavi, a župnik neka se dalje stara, nego doći i ponuditi se da stvar organiziramo, složimo i pošaljemo. Uz odjevne predmete svih vrsta i svih veličina, posebno naglašavamo sabiranje lijekova, dakako ne prestarih. Koliko lijekova ostaje poslije smrti naših teških bolesnika, a najčešće ih bacamo u smeće li ih zakopavamo. A često puta u kući predstavljaju i nemalu opasnost, osobito gdje ima male djece, da se time ne ot-

Slanje paketa

ruju. Toliko lijekova ostaje poslije svakog liječenja. Sve te lijekove možemo korisno upotrijebiti, ako ih spakiramo i pošaljemo na gornje adrese ili preko župa. Kolika se bol može pomoću njih ublažiti, kolika bolest otkloniti. K tome, budimo svjesni da to ne činimo iz običnog čovjekoljublja, nego smo dužnici Kristovi koji trpi u jednom od svoje najmanje braće. U predvečerje našega života čut ćemo riječi: Bolovao... sam u onom Makedoncu, Albanu... a ti si mi slao lijekove. »Bio sam s'abo odjeven i drtio u tolikoj braći ljudima, a ti si omogućio Otiliji i njezinim sestrama da su me mogle zaodjenuti.. zato uđi u veselje Gospodara svoga«!

HRVATSKA MLADA MISA U RUMUNJSKOJ

Krašovanski Hrvati u Rumunjskoj i ove su jeseni imali jedno izvanredno slavlje. U najvećoj župskoj zajednici u tom usamljenom otoku hrvatskog življa u Rumunjskoj, u Karaševu (Carasova) 11. studenog ove godine, ovogodišnji hrvatski mladomisnik Petar Stojanović slavio je svoje mladomisničko slavlje. Tjedan dana ranije primio je sveti red prezbiterata iz ruku pomoćnog biskupa sa pravom nasljedstva Jakob Antal u Alba Juliji u kapeli biskupskog ordinarijata. Ređenju je prisustvovao sjedeći, jer je već nemoćan, 88-godišnji biskup biskupije Alba Julija-Aron Márton, jedini rezidencijalni biskup u Rumunjskoj. Obred se je obavljao na latinskom jeziku, a prvo čitanje je bilo na hrvatskom, što je bila svojevrsna novost.

U nedjelju 11. studenog na blagdan »svetog oca Martina«, kako to kažu naši »krašovani« što je opet u njihovoj terminologiji jednako Hrvat, u svim hrvatskim selima bilo je živo. Sve se je to spremalo na mladomisničko slavlje, autobusima, autima (neparnima, jer je i u njih ograničenje u potrošnji benzina!) i pješke išlo se je prema Karaševu. Mnoštvo mladih u živopisnim narodnim nošnjama. Svečanosti prisustvuje i jedna cijela svadba, također u svatovskim narodnim nošnjama. Velika karaševska crkva napunila se je do posljednjeg mjesta. Mladomisnik, okružen vijencem svoje hrvatske svećeničke braće, mjesnim župnikom Teodorom Katićem, Marijanom Tjinkulom, župnikom hrvatskih župa Lupak i Ravnik, Petar Dobra, kapelan u Rešici velikom industrijskom centru rumunjskog Banata, te mladim župnikom Bugarinom Sebastijanom Augustinom iz Nove Moldave, te trojicom svećenika iz njihove »stare Domovine«, te dvojicom hrvatskih bogoslova. Manjkao je najstariji hrvatski župnik Petar Domjanac, sada već u mirovini. Poslije veoma sadržajnih pozdrava djece i mladih, u ime župske zajednice progovorio je mjesni župnik. Orisavši mladom leviti što ga sve čeka, rekao je da je bit svećeništva u tome da sebe i sve svoje sile stavi Isusu na raspolaganje, tako da Isus mogne ne smetano kroz njega djelovati. Liturgijski tekstovi čitani su i govoreni čistim hrvatskim jezikom, dok je u pjesmama bilo elemenata tamošnjeg dijalekta. Svečani propovjednik bio je mladi svećenik Petar Dobra. Na koncu euharistijskog slavlja mladomisnika i svu prisutnu Crkvu Božju među krašovanskim Hrvatima pozdravio je župnik iz Bačke Palanke Lazar Ivan Krmpotić.

Posebno je svečano i otmjeno bilo na svečanom ručku koji se je

radi izvanredno lijepog vremena mogao odvijati pod šatorom. Nije bilo, ni glazbe, ni pjesme, takav je naime u njih običaj na svećeničkim slavljinama. Posebno je bio dojmljiv svečani početak gozbe. Otac mladomisnika dočekivao je svakoga gosta i odveo ga na određeno mu mjesto i objed nije počeo dok svi uzvanici nisu bili na mjestu. Tada je domaćin ušao sa velikom svijećom, pozdravivši goste i napose sina, jednom za ovu zgodu sročenom molitvom, na koji su svi prisutni odgovarali, što je znak da je to u njih običaj

i nešto svakidašnje. Tako je započelo slavlje. U predvečerje po završenom objedu uzvanici su se opet u onom tihom i dostojanstvenom miru razilazili, srdačno se pozdravivši i sa mladim levitom i sa njegovim ukućanima. Čovjek se nije mogao oteti dojmu izvanrednog dostojanstva tih jednostavnih ljudi i toga slavlja koje je u svima nama ostavio utisak nečega plemenitoga i dojmljivo jednostavnoga i baš zato tako lijepoga.

Z. K.

S. Nada se obukla

Iako Suboticu od Korčule dijeli oko 700 km., ona za neke nije daleko. Nekima se čak toliko približila, da su je izabrali za drugi dom. Mislim na dvije matične kuće časnih sestara: dominikanke u Korčuli i Sestre franjevke u Blatu na Korčuli. Nije tako mali broj djevojaka iz Subotice i okoline koje sačinjavaju te dvije zajednice.

Ovaj put smo bili svjedoci svečanog oblačenja Bernardice Ivanković iz Žednika. Listopada 2. ove godine na dan Anđela Čuvara, njihovog Zaštitnika pod sv. Misom, koju je predvodio msgr. Celestin Bezmalinović, biskup hvarski u koncelebraciji domaćeg župnika presv. Matijace i trojice svećenika, »obuklo« se šest novakinja, primivši redovničko odjelo. Najprije su kandidatice došle pred oltar kao »snaše« u bjelini sa velom na glavi, da onda to zamijene za redovničku bijelu haljinu. Biskup im tada daje dvije krune: jednu krasnu cvjetnu i drugu trnovu. One biraju trnovu krunu i same je stavljaju na glavu pa tako pokazuju svoju želju služiti Raspetom Kristu. U znak toga, sve su one promijenile ime, želeći time simbolički po-

kazati da je ovo početak novog života. Bernardica je izabrala ime s. Nada.

Time je s. Nada postala šesnaesta sestra dominikanka iz Subotice. Prvi pionir, što je probila put do Korčule iz Subotice, bila je još 1926. godine s. Terezija Vidaković, koja je 28. svibnja 1966. g. preminula. 1927. g. je s. Tereziju slijedila u stopu njena rođena sestra s. Josipa Vidaković, koja je sada savjetnica i nalazi se u Korčuli. 1947. g. je pošla s. Benvenuta Bojanović; 1953. g. s. Leopoldina Temunović i s. Nada Gabrić; 1956. s. Imelda Cindrić; i s. Dominika Loh; 1959. g. s. Brigita Stantić (teta s. Nade Iv.) 1954. g. s. Borislava Malagurski i s. Sofija Aladžić; 1960. g. s. Kalista Stantić i s. Alfonza Ostrogonac; 1959. g. s. Gema Prčić; 1961. g. s. Amata Prčić; 1965. g. s. Terezija Mačković; 1978. g. s. Nada Ivanković.

SS. dominikanke imaju svoje kuće u Subotici kraj crkve sv. Jurja i u Tavankutu. Sve te naše kćeri kad se posvećuju službi Bogu, ujedno su na službi svom narodu. One se po odlu-

(nastavak na str. 11)

ci svojih poglavara vraćaju svoje narodu i tu kao i na svakom mjestu gdje rade, služe i pomažu u pouci vjernika, u bolnicama ili ambulancama, ili kao orguljašice vode pjevanje kod službe Božje itd.

SASTANAK MLADIH U ŽUPI SV. ROKA U SUBOTICI, 11. XI 1979.

11. studenog ove godine, u prostorijama župnog centra sv. Roka u Subotici održan je sastanak mladih iz Subotice i okolnih župa. Kako vrijeme nije baš svima bilo naklonjeno, mnogi su morali pješati po kiši i blatu od salaša do autobuske stanice. Ipak se skupilo više od osamdeset mladića i djevojaka iz osam župa.

U prigodnoj dobrodošlici sve prisutne je pozdravio vlč. župnik Marin Šemudvarac, a predavanje je održao vlč. Andrija Kopilović. Zanimljivo i sadržajno je govorio o čovjeku kao društvenom biću, a sve to na kraju je povezo i prenio na kršćanina kao člana Crkve, kako župne i biskupijske tako i Opće.

Slušaoci su iza predavanja imali priliku za diskusiju, koja je iskorisćena za međusobno upoznavanje, što je bio i glavni cilj ovog sastanka.

Dogovoreno je da se ovi sastanci održavaju svakog mjeseca, uvijek po mogućnosti u prostorijama drugog župnog centra.

Bilo je prijedloga da se mladi iz župa subotičkog kraja povežu sa mladima iz ostalih župa biskupije pa i sa mladima iz župa drugih biskupija. To je prihvaćeno i želimo da se što prije ostvari.

Duhovne pjesme uz pratnju gitare bile su kao osvježanje između točaka dnevnog rada.

I na kraju, uz pjesmu i riječi rastanka »Zbogom« i »Do viđenja na slijedećem sastanku« mladi su pošli svojim kućama.

M. F-ć

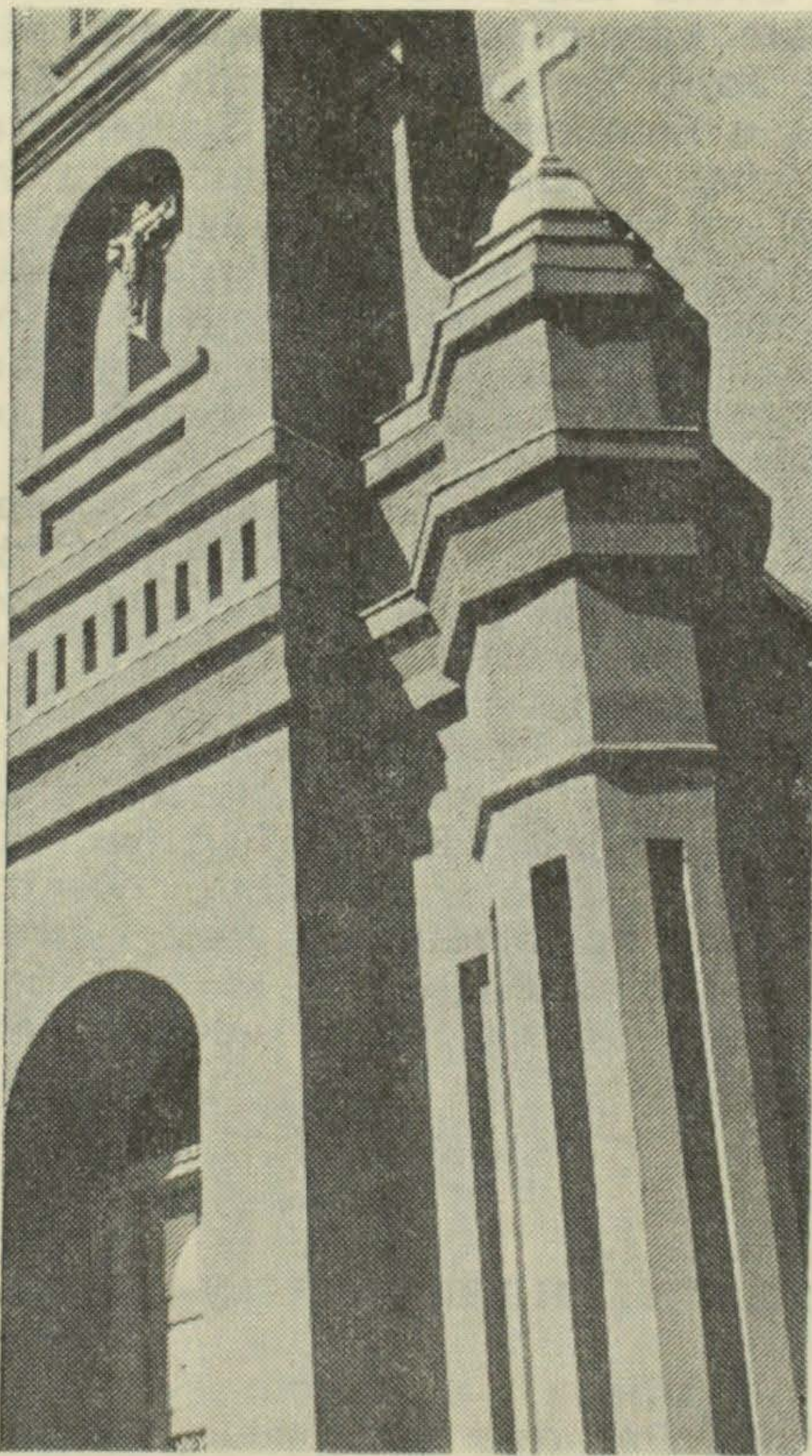
VIJEST IZ SONTE

Odkako je preč. Gosp. Jakov Grunčić došao u Sontu, jedva prođe godina da se nešto ne dogodi na crkvi ili župnom stanu. Znak je to žive i zauzete zajednice vjernika.

Župni stan je generalno preuređen odmah na početku. Crkva je dobila novi krov. Pod vodstvom prof. Lojzike Ulmann veoma skladno i uspješno je preuređen novi oltar prema puku. A ovog ljeta je G. župnik dao izmijeniti prozore. Stare i dotrajale su izvadili i stavili nove željezne.

RADOZNALI BAĆ VRANJE

Ne ćete mi vjevovati, mislit ćete da se šalim. Nije mi do šale ni najmanje, već mi je potrebna pomoć. Moj mi bać Vranje stalno dosađiva svojim radoznalim pitanjima. Stalno putuje. Ne prođe nijedno proštenje niti kakvo slavlje bez njega. Zato poznaje valjda sve crkve i svećenike... Kad se pojavi neki nepoznat, tada je on odmah kod mene i najprije mi ispriča što je vidio, a onda nastupi sa pitanjima: župniče, kome je posvećena ta crkva, kad je tamo proštenje, tko je taj svećenik...? Nikad mu naodgovarat. Prije par dana mi je došao s ovom fotografijom pa da ga ne potjeram iz sobe počne me prvo pitati trebali mi nešto pomoći, a onda mi se obrati: župniče, ti si školovan čovik, ti ćeš sigurno znati kakva je ovo crkva? Gdje se nalazi? Kome je posvećena?...

Uхватim se za glavu i viknem: misliš, da ja moram baš sve znati! POMOZITE MU VI, DRAGI ČITAOCI! Čim riješite, pošaljite na ovu adresu: Bačko klasje, 24000 Subotica, Gajeva 2. za rubriku: »Radoznali bać Vranje«. Svako deseto pismo koje stigne na Uredništvo bit će nagrađeno. Možda ćete vi imati više sreće!

To mogu biti samo vanjski znakovi onoga što živi unutar te vjerske zajednice. Zato im možemo samo poželjeti nove poduhvate a na sadašnjima im čestitati.

OBNOVA KALVARIJE U BAČKOM MONOŠTORU

Na prijedlog Crkvene općine ove godine se je uz ostale popravke na crkvi i crkvenim prostorijama prišlo temeljnoj obnovi kapele na Kalvariji u Bačkom Monoštoru, izvana i iznutra, a obnovljene su i postaje Križnog puta.

U sadašnjem obliku Kalvarija je podignuta krajem prošlog stoljeća na mjestu dotrajale i stare iz prijašnjih godina. U krugu Kalvarije tadašnji župnik Nagy Bela sagradio je 1907. g. kapelu u gotičkom stilu i posvetio ju sv. Adalbertu.

Kapela i postaje Križnog puta su sada obnovljeni. Krov na kapeli je prokišnjavao pa ga je trebalo popraviti. Izvršeni su svi potrebni liinarski radovi i kapela je iznutra umaljana.

Postaje Križnoga puta su stajale, ali se slike više nisu prepoznavale. Sada su i slike stavljene nove darovima jedne dobročiniteljice iz ove župe, koja je na taj način htjela izraziti svoju ljubav prema Crkvi i zahvalnost za mnoge milosti. Slike je radio samouki slikar Gladić iz Sonte.

Oko Kalvarije je postavljena nova betonsko-željezna ograda. Mnogi župljani su dali svoj doprinos u novcu i u radu kod podizanja i bojadisanja ograde. Ubojane su i sve figure kako križevi tako i Isus u Getsemaniju i Žalosna Gospa. Također je uređen i prilaz kapeli novim betonskim trotoarima i stepenicama.

Posveta novih postaja obavljena je na zavjetni dan naše župe 13. listopada 1979. g. Uz prisustvo brojnih vjernika posvetu je obavio domaći biskup Matija Zvekanović.

A. K.

